

Escòcia prepara els deures per al 2014

A la tardor del 2014 Escòcia viurà un dels moments més importants de la seva existència com a nació. Els escocesos encararan una cruïlla que marcarà el seu futur. Un referèndum sobre la independència on podran escollir continuar formant part del Regne Unit o passar a ser el proper estat de la Unió Europea.

“**E**stàs d'acord que Escòcia hauria de ser un país independent?” Aquesta és la pregunta que a la tardor del 2014 el primer ministre escocès, Alex Salmond, formularà als escocesos perquè decideixin quin futur volen per al seu país. El procés de negociació entre els governs britànic i escocès continua obert, i sobre la taula hi ha la possibilitat d'una segona pregunta. Tot i que es preveu que no hi serà, de moment és un assumpte que no està resolt del tot. La proposta de Salmond és incloure-la perquè es pugui contemplar una tercera via, l'anomenada *devolution-max*. És

l'opció per a aquells qui demanen més competències i quotes de poder per al govern escocès, però que no volen arribar a la independència. El primer ministre britànic, David Cameron, però, s'hi nega en rodó. Sap que amb una pregunta que només prevegi dues respostes, el No té les de guanyar.

Els orígens de la proposta independentista. La proposta secessionista de Salmond té els seus orígens en l'època en què el partit de l'actual primer ministre, l'Scottish National Party (SNP, Partit Nacional Escocès) va apostar pel lema “Yes we can”, tot i que

ara sigui el president dels Estats Units, Barack Obama, qui se n'hagi endut el mèrit. Era l'any 1997 i l'SNP va deixar clar que la independència d'aquesta nació —que es va unificar amb Anglaterra l'any 1707 per formar el Regne de la Gran Bretanya amb la firma de l'Act of Union— era la seva prioritat.

Salmond, primer ministre des del maig del 2007, va ser reelegit el 2011 després de guanyar les eleccions, amb 69 escons sobre els 129 que té el Parlament autònom de Holyrood, i governa amb majoria absoluta des de l'inici d'aquesta legislatura. Des del principi de la seva campanya electoral, l'actual

premier escocès va apostar clarament per fer una consulta el 2014. Així doncs, la majoria d'escocesos que el va votar eren molt conscients que el projecte estrella de Salmond era el referèndum sobre la independència. Tot i això, cal remarcar que el vot a l'SNP no és un vot exclusivament de partidaris de la independència, ja que el partit de Salmond també va aglutinar votants que buscaven una alternativa al partit laborista o un càstig als liberal-demòcrates.

L'Escòcia que vol Salmond. I quina és exactament la proposta que fa Salmond per al futur d'Escòcia? Quin model d'Escòcia independent té al cap? Segons el professor de la Universitat d'Aberdeen i autor del llibre *The Independence of Scotland*, Michael Keating, Salmond aposta per una independència *light*. El professor Keating defineix el projecte independentista del primer ministre escocès d'aquesta manera perquè sosté que al segle XXI, i en el context de la Unió Europea, ja no té sentit parlar de la creació d'un estat des de l'òptica clàssica de quan es van constituir els estats nació al segle XIX. "És molt difícil dir què significa la independència completa en el món modern quan molts dels països de dins de la Unió Europea no tenen moneda pròpia". És per aquest motiu que Keating argumenta que "el significat d'independència ha variat. I en el cas de l'SNP no contempen adoptar l'euro com a moneda sinó que volen mantenir la lliura, decisió que suposa una restricció de l'abast de la independència. Per tant, no estem parlant d'independència en termes clàssics pel que fa a Escòcia o Catalunya, però tampoc dels països que ja són estats independents dins la Unió Europea".

Malgrat que actualment les enquestes mostrin un clar avantatge per al No (un 70% votaria pel No i un 30% pel Sí) i s'hagin mantingut estables des que es va iniciar el debat, el professor Keating creu que les coses poden canviar: "Si els unionistes continuen rebutjant una tercera opció de *devolution-max* molta gent de la que optaria per aquesta opció votaria pel Sí".

Actualment, les negociacions per a establir les condicions sota les quals es desenvoluparà el referèndum s'es-

El significat d'independència ha variat i l'SNP no contempla adoptar l'euro com a moneda

tan portant a terme entre els governs d'Edimburg i de Londres. En aquest procés negociador, Alex Salmond i David Cameron han posat les cartes sobre la taula. La gran qüestió és si hi haurà una segona pregunta. Tot sembla indicar que la balança es decanta cap a la postura de Cameron, que no la vol incloure. També s'està debatent sobre com s'ha de formular la primera pregunta, una discussió que, segons Michael Keating, "l'acabarà decidint la comissió electoral". Per últim, hi ha una qüestió menor que fa referència a si els menors de 16 i 17 anys podran votar.

Les característiques del procés de negociació. Charles Ehrlich és assessor independent en dret públic i desenvolupament internacionals i membre del Wolfson College a la Universitat d'Oxford. Del 2002 al 2008 va formar part de la instauració d'institucions democràtiques a Kosovo. Com a expert en la construcció de nous estats, Ehrlich esbossa què implica un procés com el que ja ha arrencat a Escòcia, i com s'hauria d'articular un futur estat escocès en el cas que el Sí es proclamés guanyador en el referèndum.

El primer que remarca el professor Ehrlich és que tot el procés s'està desenvolupant sense conflicte: "Escòcia ha d'estar molt contenta ja que pot aconseguir la independència sense conflicte i sense sotmetre's a un període de repressió, especialment si el Regne Unit està disposat a negociar". A partir d'aquí, Ehrlich analitza les claus que poden determinar com es desenvoluparan els esdeveniments: "Tot i que Londres no s'oposaria a la decisió democràtica d'Escòcia, sí que és contrari a la independència. Això provoca que per als escocesos seria més difícil convèncer els altres estats, ja que el Regne Unit en el seu conjunt és democràtic. Hem de

recordar que el dret d'autodeterminació no s'aplica a parts d'estats democràtics, ja que es pot expressar dins les estructures democràtiques d'aquests estats".

En el context europeu, el paper que la Unió Europea juga en tot aquest procés és determinant. Tots els estats que la formen tenen veu pròpia en aquestes situacions. El reconeixement de la resta és fonamental per a poder tenir èxit. "En el cas d'Escòcia, i també en el de Catalunya, com que ja són dins la UE com a parts d'estats membres, la situació és més difícil que en el cas de Kosovo, perquè actualment no és membre de la Unió ni ho era l'ex-Iugoslàvia. Fins i tot, si el Regne Unit decideix reconèixer la independència d'Escòcia, no es garanteix que ho faci Xipre, per exemple. Tot això ho complica més, ja que l'accés d'un nou estat ha de ser acceptat per tots els membres. Hem de recordar que els nous estats no accedirien automàticament a la UE. Avui hi són perquè formen part d'un estat membre".

I per últim, com seria l'endemà de la independència si finalment el Sí s'imposa? Segons Charles Ehrlich, si s'ha fet la feina ben feta no té per què haver-hi problemes: "L'endemà de la independència només és més complicat que el dia abans si no s'ha fet la feina ben feta. Amb la planificació adequada, l'endemà es converteix en un dia tècnic. Si s'han fet bé les coses hi haurà un govern legítim, encara que sigui de transició; els estats estrangers reconeixeran el nou estat i no hi haurà problemes amb l'anterior estat central ni amb els ciutadans que no han donat suport a la independència". Ehrlich també parla d'alguns assumptes que són fàcils de resoldre i d'altres que no ho són tant: "Si es planifica bé, serà fàcil establir, per exemple, qui pagarà les pensions dels jubilats escocesos d'Anglaterra, com dividir el deute britànic o establir a qui pertanyen els edificis i les propietats de les ambaixades britàniques del món. Les qüestions complicades, sense una planificació adequada, podrien ser la visualització del nou estat al món (codis bancaris i telefònics, reconeixement del passaport...). Això podria dificultar l'accés al comerç i crear situacions de conflicte".

Albert Ribas